

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра галузевого перекладу та іноземних мов

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ВЛАСНИХ НАЗВ У ЖАНРІ ФЕНТЕЗІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Т. ПРАТЧЕТТА «КОЛІР МАГІЇ»)

Виконав здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи 6ФП
спеціальності 035 «Філологія»
освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»
Шуст У.І.

Керівник: к. пед. н., доцент Стеценко Н.М.

Хмельницький – 2025 р.

Додаток 4
до Наказу №219
від 19.09.2025 р.

Завідувачу кафедри
галузевого перекладу
та іноземних мов
Лебедєвій А.В.
здобувача вищої освіти
Шуст У.І.

ЗАЯВА

щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, Шуст Уляна Ігорівна,
(ПІБ повністю)

здобувач вищої освіти факультету міжнародних економічних відносин,
управління і бізнесу
(назва факультету)

035 «Філологія»
(код та назва спеціальності)

«Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська»
(назва ОП)

2 курс, денна форма навчання
(курс та форма навчання)

другий (магістерський) рівень вищої освіти
(здобувач освітнього ступеня)

Заявляю, що моя письмова робота на тему:

«Особливості відтворення власних назв у жанрі фентезі українською мовою (на
матеріалі роману Т. Пратчетта «Колір магії»)»
(назва роботи)

виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання.

Я ознайомлений (а) з діючим Порядком застосування системи «Anti-Plagiarism» у 2025-2026 н.р. в Херсонському національному технічному університеті, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Як автор, я згоден на безоплатній основі передати університету невиключні права на використання моєї письмової роботи шляхом її оприлюднення у довготривалому відкритому доступі в репозиторії університету відповідно до вимог чинного законодавства України про авторське право та згідно з Положенням про інституційний репозиторій Херсонського національного технічного університету (наказ №218 від 08.12.2023 р.).

Дата 08.12.2025

Підпис

СУПРОВІДНИЙ ЛИСТ

до письмової роботи, що подається на перевірку на наявність плагіату

Назва роботи: «Особливості відтворення власних назв у жанрі фентезі українською мовою (на матеріалі роману Т. Пратчетта «Колір магії»)»

Автор (ПІБ): Шуст Уляна Ігорівна

Шифр академічної групи: 6ФП

Випускова кафедра: галузевого перекладу та іноземних мов

Керівники (ПІБ всіх керівників): Стеценко Наталя Миколаївна

Консультанти (ПІБ всіх консультантів, за наявності): Стеценко Наталя Миколаївна

Опоненти (ПІБ всіх опонентів, за наявності): -

Адреса автора у корпоративній електронній пошті ХНТУ: s7030280@kntu.edu.ua

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра галузевого перекладу та іноземних мов
Освітній рівень другий (магістерський)
Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська»
Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

к. філол. н., доцент

Аеліта ЛЕБЕДЄВА

«27» **січня** 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Шуст Уляні Ігорівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Особливості відтворення власних назв у жанрі фентезі українською мовою
(на матеріалі роману Т. Пратчетта «Колір
магії»).

керівник роботи Стеценко Наталя Миколаївна, к. пед. н.,
доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказами закладу вищої освіти від 14.01.2025 № 21-с та 16.09.2025 № 426-с.

2. Строк подання здобувачем роботи 19.12.2025

3. Вихідні дані до роботи: Об'єктом дослідження є власні назви в жанрі фентезі.
Предметом дослідження є специфіка перекладу онімів у романі «Колір магії» автора
Террі Пратчетта.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1. Теоретичні засади онімів у жанрі фентезі. 2. Особливості перекладу власних назв у
романі Террі Пратчетта «Колір магії».

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (з точним зазначенням джерел
оригінального та перекладних текстів)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видано	завдання прийнято
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Наталя СТЕЦЕНКО, к. пед. н., доцент</i>	27.01.2025	19.11.2025
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталя СТЕЦЕНКО, к. пед. н., доцент</i>	27.01.2025	26.11.2025

7. Дата видачі завдання 27.01.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збір та опрацювання матеріалів для формування теми та завдань дослідження	27.01.25 – 09.02.25	<i>виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи. Визначення методологічної бази та методів дослідження	10.02.24 – 23.02.25	<i>виконано</i>
3.	Робота над I розділом кваліфікаційної роботи, систематизація теоретичних джерел	16.09.25 – 15.10.25	<i>виконано</i>
4.	Робота над II розділом кваліфікаційної роботи. Збір фактичного (ілюстр.) матеріалу	16.10.25 – 31.05.25	<i>виконано</i>
5.	Робота над III розділом кваліфікаційної роботи	01.11.25 – 15.11.25	<i>виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	16.11.25 – 19.11.25	<i>виконано</i>
7.	Оформлення роботи	20.11.25 – 26.11.25	<i>виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	27.11.25 – 03.12.25	<i>виконано</i>
9.	Надання роботи на рецензування	04.12.25 – 08.12.25	<i>виконано</i>
10.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	09.12.25	<i>виконано</i>
11.	Захист роботи в ЕК	23.12.25	

Здобувач

_____ Уляна ШУСТ
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Керівник роботи

_____ Наталя СТЕЦЕНКО
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОНІМІВ У ЖАНРІ ФЕНТЕЗІ	6
1.1. Визначення та історія вивчення власних назв	6
1.2. Класифікація онімів у художній літературі	23
1.3. Жанр фентезі: походження та основні характеристики	26
1.4. Функції літературних власних назв	32
Висновки до розділу 1	49
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У РОМАНІ ТЕРРІ ПРАТЧЕТТА «КОЛІР МАГІЇ»	53
2.1. Основні підходи до перекладу власних назв у фентезійній літературі.....	53
2.2. Огляд твору Т. Пратчетта «Колір магії» та класифікація онімів у романі	58
2.3. Методи передачі власних назв в українському перекладі	62
Висновки до розділу 2	67
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ABSTRACT	79

ВСТУП

Власні назви, відомі також як оніми, мають вагоме значення у словниковій структурі кожної мови. Їх досліджують вчені багатьох наук. Виникнення цього лінгвістичного предмета відбулося в XIX ст. Пізніше ономастика виділяється в мовознавчий розділ, а це зумовлює появу її всестороннього дослідження. Особливо вагомими вченими пропріативної лексики в академічному колі вважаються Ю. Покорний, А. Майер, К. Лінней, М. Мюллер, Т. Маретич, Я. Головацький, А. Зубко.

У другій половині XX століття формується літературна ономастика як окрема галузь досліджень. Ця наука зосереджується на використанні та існуванні власних назв у художній літературі. У сферу літературної ономастики вагомий вклад здійснили Л. Белей, Ю. Карпенко, О. Карпенко, В. Калінкін, П. Чучка, Г. Лукаш, Т. Крупеньова та ін. За словами вчених, власні назви, що інтегруються в художнє мовлення письменників, починають виявляти стилістичні й інтертекстуальні властивості. Онімний простір всіх художніх творів є особливим – через називання своїх персонажів письменник відтворює їх індивідуальні риси. Тому від обрання митцем онімів визначається усвідомлення літературного твору читачем. Саме тому вивчення літературної ономастики є важливим для глибшого розуміння художнього тексту, оскільки власні назви виконують не лише номінативну, а й стилістичну та символічну функції.

Актуальність дослідження обумовлена потребою досконалого відтворення власних назв фентезійного жанру українською мовою та недостатнім науковим доробком перекладу онімів у працях Террі Пратчетта.

Метою дослідження є виявити специфіку перекладу онімів у фентезійному жанрі на українську мову на основі твору «Колір магії» письменника Террі Пратчетта.

Відповідно до мети поставлено такі **завдання**:

- 1) встановити дефініцію та походження онімів;
- 2) з'ясувати класифікацію власних назв у художній літературі;

- 3) визначити історію та охарактеризувати жанр фентезі;
- 4) детермінувати функції онімів у художньому жанрі літератури;
- 5) ідентифікувати головні способи відтворення онімів у літературі фентезі;
- 6) виявити типи власних назв у тексті твору Т. Пратчетта «Колір магії»;
- 7) окреслити перекладацькі трансформації при відтворенні онімів в українському перекладі роману Т. Пратчетта «Колір магії».

Об’єкт дослідження: власні назви в жанрі фентезі.

Предмет дослідження: специфіка перекладу онімів у романі «Колір магії» автора Террі Пратчетта.

Методи дослідження. Під час наукового дослідження ми застосовували наступні методи: теоретичний аналіз (вивчення основних положень реальної та літературної ономастики в мовознавстві); лінгвостилістичний аналіз (дослідження специфіки онімів у розглянутому творі); порівняльно-перекладознавчий аналіз (встановлення прийомів перекладу онімів в україномовному варіанті згаданого твору); критичний аналіз (вивчення основних концепцій класифікації власних назв у літературі); індукція та дедукція (узагальнення висновків на основі конкретних прикладів із тексту твору).

Наукова новизна дослідження виражається у комплексному аналізі специфіки перекладу власних назв у фентезійному романі Террі Пратчетта «Колір магії». В нашому дослідженні вперше детально проаналізовано перекладацькі прийоми, використані перекладачкою Юлією Прокопець.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає у їх використанні для аналізу онімів у фентезійному дискурсі, а також у розвитку теоретичних положень сучасної літературної ономастики та перекладознавства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання отриманих результатів для подальших лінгвістичних досліджень понять власна назва та фентезі, а також у перекладацькій практиці.

Апробація результатів роботи. Результати магістерського дослідження представлені на XVI Всеукраїнській студентській науково-практичній

конференції «Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі» 17-18 квітня 2025 року в ХНТУ.

Публікації. Результати дослідження були апробовані та опубліковані у матеріалах конференцій і наукових виданнях:

1. Шуст У. І., Стеценко Н. М. Антропоніми роману Террі Пратчетта «Колір магії» та специфіка їх перекладу. *Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі*. XVI Всеукраїнська студентська науково-практична конференція., м. Херсон, Хмельницький, 17-18 квітня 2025 р. / Херсонський національний технічний університет, 2025. С. 213-216.
2. Стеценко Н. М., Шуст У. І. Специфіка англо-українського перекладу топонімів у романі-фентезі Террі Пратчетта «Колір магії». *Вісник науки та освіти. Серія «Філологія»*. 2025. № 8(38). С. 679-691.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та анотації англійською мовою.